

Έμφαση για τα θέματα 2 και 4

ΘΕΜΑ 2

- Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας και σύνορα του νέου ελληνικού κράτους (σελ. 31-32)
- Μεγάλη Ιδέα (σελ. 34)
- Μεταρρυθμίσεις Χ. Τρικούπη (σ. 61)
- Ανταλλαγή πληθυσμών και θέση της Ελλάδας στη Συνθήκη της Λωζάνης (σελ. 88 και 93).
- Συνέπειες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου για την ανθρωπότητα (σ. 132)

ΘΕΜΑ 4

- Η Εθνική Αντίσταση και η σημασία της (σελ. 123-124)
- Ολοκαύτωμα (σελ. 129, 131)
- Η δικτατορία των συνταγματαρχών (σελ. 158-159).

Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας:

- **Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας της Ελλάδας (1830).** Η Ελλάδα απέκτησε το πολίτευμα που ήταν εφικτό με τα δεδομένα της εποχής – αυτό δεν μπορούσε να είναι δημοκρατικό
- Εγγύηση
 - ο της εδαφικής της ακεραιότητας
 - ο και μοναρχικού πολιτεύματος από τις τρεις μεγάλες δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) = εποπτεία της χώρας από τις δυνάμεις, παρεμβάσεις από τις δυνάμεις στα εσωτερικά πράγματα της Ελλάδας
 - ο Η χώρα «προικοδοτείται» με μοναρχικό πολίτευμα, σε αντίθεση με όσα προέβλεπαν τα κείμενα της Επανάστασης
- Εδαφική επικράτεια της Ελλάδας: Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησος και Κυκλάδες. Εκτός πολλές ιστορικές ελληνικές περιοχές σε Ευρώπη, Ασία (τροφοδοτείται με αυτόν τον τρόπο η Μεγάλη Ιδέα)

Μεγάλη Ιδέα

- **Μεγάλη Ιδέα – αλυτρωτισμός:**
- Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον Ι. Κωλέττη κατά τη μνημειώδη αγόρευσή του στη Βουλή στις 18/1/1844, για να δηλώσει την **εθνική πολιτική της ενσωμάτωσης στο ελληνικό κράτος του τουρκοκρατούμενων περιοχών όπου διαβιούσαν Έλληνες. Ο όρος έγινε συνώνυμος του ελληνικού αλυτρωτισμού.**
- Εθνική πολιτική για την απελευθέρωση των αλύτρωτων Ελληνικών τόπων.
- Γνωρίζει ευρύτατη συναίνεση στο ζήτημα της απελευθέρωσης των ιστορικών ελληνικών τόπων
- (μικρή μειοψηφία οι επικρίσεις από πολιτικούς όπως ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και ο Εμμανουήλ Ροΐδης
- δεσπόζει στον πολιτικό βίο της χώρας, επηρεάζει σοβαρά τα δημόσια πράγματα – είναι προϊόν της οργάνωσης του δημόσιου βίου της Ελλάδας
- «πεθαίνει» με τη Μικρασιατική Καταστροφή (1922)

Μεταρρυθμίσεις του Χαρ. Τρικούπη

(Δεκαετία 1880 και αρχές δεκαετίας 1890)

- Προωθείται πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων και **δημοσίων έργων**
- Μείωση στο μισό αριθμού των βουλευτών – οι εκλογικές περιφέρειες ανά νομό και όχι ανά επαρχία (για να απελευθερώσει την πολιτική ζωή από την «τυραννία» του τοπάρχη βουλευτή)
- Αυστηρά κριτήρια επιλογής δημοσίων υπαλλήλων και εξυγίανση του δικαστικού σώματος (για να καταστήσει την κρατική μηχανή και τη δικαιοσύνη ανεξάρτητη από τις αλλαγές της κυβέρνησης)
- Αλλαγές στα σώματα ασφαλείας- εκσυγχρονισμός στρατού
 - ο Αλλαγή στις προσλήψεις και στους κανονισμούς
 - ο Μετάκληση ειδικών από το εξωτερικό για να εκπαιδεύσουν τον στρατό
 - ο Περιορίζεται η δυνατότητα των αξιωματικών να εκλέγονται βουλευτές
- Αύξηση αριθμού σχολείων και μαθητών- αλλαγή προγραμμάτων, αναμόρφωση των βιβλίων – ίδρυση τεχνικών σχολών
- Προσπάθειες για βιομηχανική ανάπτυξη
- Επέκταση οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου.

Ωστόσο, για να χρηματοδοτήσει τους στόχους του

- Προσπαθεί να προσελκύσει κεφάλαια από τους εύπορους Έλληνες της διασποράς
- Συνάπτει σειρά δανείων, ωστόσο το χρέος εκτοξεύεται και η Ελλάδα πτωχεύει (1893) και ο Τρικούπης παραιτείται.
- Εγκαταλείπει τη χώρα, ηττημένος από το λαϊκισμό και την αδράνεια της κοινωνίας
- Πεθαίνει στη Γαλλία.

Συνθήκη της Λωζάνης

- ο Υπογράφεται τον Ιούλιο του 1923, μετά την ήττα της Ελλάδας στον Μικρασιατικό Πόλεμο
- ο Οριστική Συνθήκη ειρήνης μεταξύ της Τουρκίας και των Συμμάχων:
- ο Ουσιαστικά καταργεί πολλά από τα εδαφικά κέρδη της Ελλάδας από τη Συνθήκη των Σεβρών (1920)
- ο Η Τουρκία παίρνει την Ανατολική Θράκη και την περιοχή της Σμύρνης
- ο Ορίζονται τα σύνορα της Ελλάδας και της Τουρκίας στον Έβρο.
- ο Τα Δωδεκάνησα παραμένουν στην Ιταλία

Είναι μια σκληρή και ταπεινωτική συνθήκη για την Ελλάδα. Ωστόσο αντανakλά τον συσχετισμό δυνάμεων που είχε προκύψει μετά την ήττα της Ελλάδας στον Μικρασιατικό Πόλεμο.

Η Ελλάδα το 1923:

- Ηττημένη πολιτικά
- Διχασμένη στρατιωτικά
- Διεθνώς απομονωμένη, απειλούμενη από τις γειτονικές χώρες
- Οικονομικά κλονισμένη
- Υποχρεωμένη να περιθάλλει πάνω από 1 εκατομμύριο πρόσφυγες.

Συνθήκη για την ανταλλαγή των πληθυσμών (1923). Υποχρεωτική ανταλλαγή των ελληνορθόξων χριστιανών της Τουρκίας με τους μουσουλμάνους της Ελλάδας. Εξαίρεση:

- Μουσουλμάνοι της Δυτικής Θράκης και
- Έλληνες της Κωνσταντινούπολης και των νησιών Ίμβρος και Τένεδος.
- Παραμένει στην Κων/πολη το Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Συνέπειες του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου για την Ανθρωπότητα

- Τεράστιες ανθρώπινες και υλικές απώλειες σε παγκόσμια κλίμακα, κυρίως στην Ευρώπη
- 36.000.000 νεκροί στην Ευρώπη, πολλοί προέρχονται για πρώτη φορά από τους αμάχους
- Τεράστιες ανθρώπινες και υλικές απώλειες στην Άπω Ανατολή: Εκατομμύρια νεκροί.
- Υλικές καταστροφές:
 - Πόλεις και οικισμοί
 - Λιμάνια, επικοινωνιακοί κόμβοι, πλουτοπαραγωγικές πηγές
- Μεταβολή της διεθνούς οικονομικής ισορροπίας:
 - Ακόμη και οι νικητές στην Ευρώπη είχαν τεράστιες απώλειες
 - Οι ΗΠΑ, που το έδαφός τους ήταν μακριά από τις πολεμικές συγκρούσεις, ωφελούνται και πρωταγωνιστούν στη διεθνή συγκυρία

Τεράστιες ηθικές συνέπειες στη συλλογική μνήμη:

- Ολοκαύτωμα, θηριωδίες των Ναζί (αλλά και των Ιαπώνων στην Άπω Ανατολή)
- Ατομική βόμβα στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι

Εθνική Αντίσταση και σημασία της

Από την εξόριστη κυβέρνηση	Από τις Οργανώσεις της Εθνικής Αντίστασης
Η Κυβέρνηση μεταφέρεται έξω από την Ελλάδα (Κάιρο και μετά Ν. Αφρική, Λονδίνο) - Συγκροτεί ένοπλα σώματα που συμμετέχουν στις συμμαχικές επιχειρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο - Προσπαθεί να δώσει λύση στο επισιτιστικό πρόβλημα (έλλειψη τροφίμων) στην Ελλάδα	Στην κατεχόμενη Ελλάδα αναπτύσσεται ισχυρό και μαζικό κίνημα εθνικής αντίστασης – Ο Ελληνικός λαός αρνείται να συμβιβαστεί με την τριπλή κατοχή Γερμανών, Ιταλών και Βούλγαρων - Αρχικά εκδηλώνεται με μεμονωμένες πράξεις αντίστασης, εν συνεχεία με τη σύσταση και οργάνωση αντιστασιακών οργανώσεων. Κυριότερες οργανώσεις: Ε.Α.Μ. (εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο. Η μεγαλύτερη οργάνωση, Ένοπλο τμήμα της ο ΕΛΑΣ) ΕΔΕΣ (Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος – Ναπολέων Ζέρβας) ΕΚΚΑ (Εθνική και Κοινωνική Απελευθέρωση – Δ. Ψαρρός) Αντιστασιακές οργανώσεις πόλεων (αριθμητικά ασθενέστερες) Οι αντιστασιακές οργανώσεις συνεργάζονται με το Συμμαχικό Στρατηγείο της Μέσης Ανατολής Ενεργούν δολιοφθορές, κατασκοπεία, ένοπλο αγώνα. Το τίμημα της αντίστασης των Ελλήνων βαρύ: Εκτελέσεις, βασανισμοί, φυλακίσεις χιλιάδων ανθρώπων από τους κατακτητές.

Γενοκτονία των Εβραίων – Ολοκαύτωμα

- Χαρακτηρίστηκε ως μείζον έγκλημα κατά της ανθρωπότητας
- Οι Εβραίοι ήταν υπό δίωξη στη Γερμανία ήδη από το 1933

- Σταδιακά η θέση τους επιδεινώνεται όσο επεκτεινόταν η κυριαρχία των ναζί στην Ευρώπη.
- Μετά την κατάληψη της Πολωνίας: Γκέτο της Βαρσοβίας (500.000 Εβραίοι)
- Μετά την εισβολή στη Ρωσία επιχειρείται η «τελική λύση», η καθολική εξόντωσή τους στην Ευρώπη.
- Εφιαλτικές πρακτικές, πρωτοφάνερωτες στην παγκόσμια ιστορία:
 - Φυσική εξόντωση μετά από επώδυνη παραμονή
 - Σε γκέτο
 - Σε στρατόπεδα συγκέντρωσης (Άουσβιτς, Τρεμπλίνκα, Νταχάου, Μπέλζετς, Σόμπιμπορ)
 - Μαζικές εκτελέσεις
 - Χρήση δηλητηριωδών αερίων
 - Εκατομμύρια θύματα (70.000 μόνο από την Ελλάδα)

Δικτατορία 1967-1974

- **1967, 21 Απριλίου:** Με πραξικόπημα συνταγματάρχες του Ελληνικού Στρατού κατακτούν την εξουσία. (Γεώργιος Παπαδόπουλος, Στυλιανός Παττακός, Νικόλαος Μακαρέζος)
- Καταπάτηση των δημοκρατικών δικαιωμάτων, φυλακίσεις, εξορίες
- Διεθνής απομόνωση της Ελλάδας – διακόπτονται οι διαπραγματεύσεις για τη σύνδεση με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
- Οι ΗΠΑ τηρούν στάση ανοχής προς τους δικτάτορες
- **1973:** Εξεγέρσεις φοιτητών της Νομικής (Φεβρουάριος) και του Πολυτεχνείου (Νοέμβριος) που καταλήγει σε αιματοκύλισμα (17 Νοεμβρίου)
- 1973, 25 Νοεμβρίου: Νέο πραξικόπημα. Ο Δημήτριος Ιωαννίδης ανατρέπει τον Παπαδόπουλο και εγκαθιδρύει τη δική του Χούντα.
- **1974, 24 Ιουλίου.** Μετά την εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο, η Χούντα καταρρέει και καλείται ο Κωνσταντίνος Καραμανλής να αναλάβει την εξουσία.

ΘΕΜΑ 1: ΟΡΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ανατολικό Ζήτημα: ονομάζεται το διεθνές ζήτημα που προκλήθηκε από την υποχώρηση της ισχύος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μετά τον 17ο αιώνα και τον ανταγωνισμό πολλών δυνάμεων για την πλήρωση του κενού που προέκυψε από αυτή την υποχώρηση στην Εγγύς Ανατολή και ιδίως στη Βαλκανική.

Εθνικός Διχασμός. Η περίοδος μετά το 1915 της πολιτικής ιστορίας της Ελλάδας, που χαρακτηρίζεται από τη ρήξη στην κορυφή της εξουσίας ανάμεσα στον βασιλιά Κωνσταντίνο και τον πρωθυπουργό Ελευθέριο Βενιζέλο και οδήγησε σε διχασμό ολόκληρου του έθνους και σοβαρές πολιτικές και συνταγματικές στρεβλώσεις για μια εικοσαετία.

Μεγάλη Ιδέα, Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από τον Ι. Κωλέττη κατά τη μνημειώδη αγόρευσή του στη Βουλή στις 18/1/1844, για να δηλώσει την **εθνική πολιτική της ενσωμάτωσης στο ελληνικό κράτος τουρκοκρατούμενων περιοχών όπου διαβιούσαν Έλληνες. Ο όρος έγινε συνώνυμος του ελληνικού αλυτρωτισμού.**

Αλυτρωτισμός: Η εθνική πολιτική για την απελευθέρωση των αλύτρωτων ιστορικών τόπων των Ελλήνων και την υλοποίηση της Μεγάλης Ιδέας. Δέσποζε στην πολιτική ζωή του νέου ελληνικού κράτους και επηρέαζε σοβαρά τα δημόσια πράγματα.

Νοεμβριανά: Αιματηρές συγκρούσεις που έγιναν στην Αθήνα τον Νοέμβριο του 1916, κατά τη διάρκεια του Εθνικού Διχασμού, ανάμεσα σε μονάδες πιστές στην κυβέρνηση της Αθήνας (του βασιλιά Κωνσταντίνου) και αghμάτων στρατού που είχαν αποβιβάσει οι Γάλλοι (που επιθυμούσαν την απομάκρυνση του Κων/νου). Οι συγκρούσεις αυτές προκάλεσαν έκτροπα και διώξεις εναντίον βενιζελικών στην Αθήνα .

Φιλική Εταιρεία: Μυστική εταιρεία που ιδρύθηκε το 1814 στην Οδησό της Ρωσίας από τρεις Έλληνες εμπόρους, με πρόθεση να προκληθεί, με την κατάλληλη ευκαιρία, γενική Επανάσταση των Ελλήνων για την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Στόχος ήταν να μνηθούν στην Εταιρεία όσο το δυνατόν περισσότεροι σημαίνοντες Έλληνες και να ανατεθεί η ηγεσία της στον Ιωάννη Καποδίστρια, για να εξασφαλιστεί η υποστήριξη της Ρωσίας.

Εκσυγχρονισμός (19ος αιώνας) στην Ελλάδα σήμαινε κυρίως δημιουργία ισχυρού τακτικού στρατού και πολεμικού ναυτικού, ανάπτυξη οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, καθώς και ταχυδρομικού και τηλεγραφικού δικτύου, εισαγωγή νέων καλλιεργητικών μεθόδων στη γεωργία, εμπέδωση της τάξης και της ασφάλειας στις μετακινήσεις και στις μεταφορές και ανάπτυξη του πιστωτικού συστήματος και της διεθνούς πίστης της χώρας. Κύριος εκπρόσωπος της εκσυγχρονιστικής προσπάθειας ήταν ο Χαρίλαος Τρικούπης.

Αρχή της δεδηλωμένης. Θεμελιώδης αρχή λειτουργίας του κοινοβουλευτικού συστήματος, την οποία εισήγαγε στην Ελλάδα ο Χ. Τρικούπης (1875). Βάσει της αρχής αυτής, **το κόμμα που πλειοψηφεί στις εκλογές θα πρέπει, για να κυβερνήσει, να έχει εξασφαλισμένη («δεδηλωμένη») την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας της Βουλής.**

Ένωση των Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ). Ομοσπονδιακό κράτος που ιδρύθηκε το 1922 στα εδάφη της πρώην Ρωσικής Αυτοκρατορίας μετά τη Ρωσική Επανάσταση και τον εμφύλιο πόλεμο. Αρχικά απαρτίστηκε από τέσσερις σοβιετικές σοσιαλιστικές δημοκρατίες (Ρωσία, Ουκρανία, Λευκορωσία, Υπερκαυκασία). Στη συνέχεια προστέθηκαν κι άλλες. Κάθε μια ήταν αυτόνομη, αλλά υπήρχε και η ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Τον έλεγχο της εξουσίας είχε το Κομμουνιστικό Κόμμα και η οικονομία ήταν σοσιαλιστική (υπό τον έλεγχο του κράτους).

Στρατιωτικός Σύνδεσμος. Ένωση ελλήνων αξιωματικών του στρατού που ηγήθηκε του στρατιωτικού κινήματος στο Γουδή το 1909, που είχε αίτημα την υλοποίηση συνταγματικών και διοικητικών μεταρρυθμίσεων στο ελληνικό κράτος. Δεν επεδίωξε να αναλάβει την εξουσία, αλλά κάλεσε τον Ελευθέριο Βενιζέλο από την Κρήτη για να τον εκπροσωπήσει στις διαπραγματεύσεις για τις μεταρρυθμίσεις.

Συνθήκη των Σεβρών: Συνθήκη ειρήνης που υπογράφεται το 1920, μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Με αυτήν παραχωρήθηκε στην Ελλάδα η Ανατολική και Δυτική Θράκη, αναγνωρίστηκε η ελληνική κυριαρχία στα νησιά του Αιγαίου (εκτός από τα Δωδεκάνησα). Ανατέθηκε στην Ελλάδα η προσωρινή διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης. Η Κωνσταντινούπολη και τα Στενά ορίζονται ως ουδέτερη ζώνη υπό τον έλεγχο συμμαχικής επιτροπής. Η Συνθήκη ήταν βραχύβια και «τάφηκε» στα ερείπια της Μικρασιατικής Καταστροφής.

New Deal. Ο όρος χρησιμοποιήθηκε από τον ίδιο τον πρόεδρο των ΗΠΑ Φ. Ρούζβελτ και αποδίδει το σχέδιο ανόρθωσης της αμερικανικής οικονομίας που εφαρμόστηκε από τον Αμερικανό πρόεδρο μετά τη διεθνή οικονομική κρίση του 1929-1932. Η πολιτική αυτή είχε ως κύριο χαρακτηριστικό τον κρατικό παρεμβατισμό στις φιλελεύθερες οικονομικές δομές της κοινωνίας, με σκοπό την αύξηση της παραγωγής και τη μείωση της ανεργίας.

Ιμπεριαλισμός: Η πολιτική των ισχυρών χωρών για παγκόσμια οικονομική και εδαφική κυριαρχία. Η λέξη προέρχεται από το ρωμαϊκό «*imperium*».

Νέα αποικιοκρατία. Ως ιστορικό φαινόμενο έγινε γνωστό υπό τον όρο ιμπεριαλισμός. Οι νέες αποικίες ιδρύθηκαν τον 19^ο αιώνα από χώρες της Ευρώπης και τις ΗΠΑ σε οικονομικά υπανάπτυκτες και στρατιωτικά αδύναμες περιοχές του κόσμου (Ασία, Αφρική, Ειρηνικός) με εξαναγκασμό ή χρήση βίας, για να ικανοποιήσουν συμφέροντα των 'μητροπολιτικών' χωρών.

Βαλκάνια: Τουρκικής προέλευσης γεωγραφική ονομασία της Χερσονήσου του Αίμου, που χρησιμοποιείται για να δηλώσει ολόκληρη τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, από την οροσειρά των Καρπαθίων μέχρι τη Μεσόγειο.

«Προσωρινόν Πολίτευμα της Ελλάδος», Κείμενο που συντάχθηκε από τους επαναστατημένους Έλληνες το 1822 στην Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου. Προέβλεπε συνταγματική και δημοκρατική πολιτεία. Οι προβλέψεις του αποτελούσαν περισσότερο διακήρυξη παρά πραγματικότητα.

14 σημεία (Προέδρου Ουίλσον). Δήλωση του Αμερικανού Προέδρου Ουίλσον, το 1918, στη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, όπου διατυπώνονται 14 αρχές με βάση την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών. Η δήλωση έδωσε ιδεολογική υπόσταση στη σύρραξη και επιτάχυνε τη διάλυση των παλαιών αυτοκρατοριών της Ευρώπης (Αυστροουγγαρία, Οθωμανική Αυτοκρατορία).

Σχέδιο Μάρσαλ: Σχέδιο οικονομικής ενίσχυσης των χωρών της Ευρώπης από τις ΗΠΑ μετά το τέλος του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου. Πήρε το όνομά του από τον Υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάρσαλ. Από το 1948 έως το 1952 δόθηκαν περίπου 13 δις δολάρια στις ευρωπαϊκές χώρες, πράγμα που έπαιξε καταλυτικό ρόλο στην ανασυγκρότησή τους.

Ποντοαρμενική Ομοσπονδία. Ομοσπονδιακό κράτος Ποντίων και Αρμενίων που επιλέχθηκε ως λύση το 1920 στο πλαίσιο της κίνησης για την ανεξαρτησία του Πόντου. Έπεσε θύμα του κεμαλικού εθνικού κινήματος των Τούρκων.

Αναθεωρητισμός (μετά τον 1^ο Παγκόσμιο Πόλεμο): Η πολιτική των δυσारेστημένων (και ηττημένων) χωρών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου (Γερμανία, Ιταλία, Ουγγαρία, Βουλγαρία), οι οποίες επιθυμούσαν να

αναθεωρήσουν το εδαφικό καθεστώς που είχε προέλθει από τις συνθήκες ειρήνης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Συνθήκη Ειρήνης της Λωζάνης: Υπογράφεται το 1923 μετά τον μικρασιατικό πόλεμο και την καταστροφή. Αντανακλούσε τον νέο συσχετισμό δυνάμεων, με την Ελλάδα αποδυναμωμένη από την ήττα και την νέα Τουρκία ενισχυμένη. Είναι σκληρή και ταπεινωτική για την Ελλάδα, και κατοχυρώνει τα σημερινά της σύνορα (με εξαίρεση τα Δωδεκάνησα, που ακόμη ανήκαν στην Ιταλία)

Δίκη της Νυρεμβέργης: Διεξήχθη το 1946, με πρωτοβουλία διεθνούς μικτής επιτροπής υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, για τη διερεύνηση και απόδοση ευθυνών για την παράβαση των διεθνών κανόνων και τα εγκλήματα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και οδήγησε σε καταδίκη σε θάνατο πολλών πολιτικών και στρατιωτικών στελεχών της Ναζιστικής Γερμανίας.

Σιδηρούν παραπέτασμα (Iron curtain): Φράση του Άγγλου πρωθυπουργού Τσόρτσιλ που υποδήλωνε το χάσμα μεταξύ των δύο κοινωνικοοικονομικών συστημάτων της περιόδου του Ψυχρού Πολέμου, μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (Κομμουνιστικό: ΕΣΣΔ και Φιλελεύθερο: ΗΠΑ, Δυτ. Ευρώπη)

Καθεστώς της 4ης Αυγούστου: Δικτατορικό καθεστώς που εγκαθιδρύθηκε στην Ελλάδα με το πραξικόπημα της 4 Αυγούστου 1936, υπό τον Ιωάννη Μεταξά, με τη συνέργεια του βασιλιά Γεωργίου. Ο Μεταξάς καταλύει τους δημοκρατικούς θεσμούς και κυβερνά ως δικτάτορας μέχρι τον θάνατό του το 1941.

«Τελική λύση» (κατά τους ναζί). Στο πλαίσιο της συστηματικής προσπάθειας καθολικής εξόντωσης των Εβραίων και άλλων κοινοτήτων από τους ναζί, η «τελική λύση» περιελάμβανε εφιαλτικές μεθόδους και πρακτικές, πρωτοφανέρωτες στην παγκόσμια ιστορία: φυσική εξόντωση σε γκέτο ή στρατόπεδα εξόντωσης, μαζικές εκτελέσεις, χρήση δηλητηριωδών αερίων, με αποτέλεσμα εκατομμύρια θύματα.

Βασικές χρονολογίες – κομβικά γεγονότα της Ελληνικής Ιστορίας

1814: Ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας στην Οδησσό (τότε Ρωσία)

1821, Φεβρουάριος: Έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης στις παραδουνάβιες ηγεμονίες

1827: Ναυμαχία του Ναβαρίνου

1828: Ο Ιωάννης Καποδίστριας πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας (δολοφονείται το 1831)

1830: Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας (Λονδίνου). Η Ελλάδα ανεξάρτητο κράτος: (Αποτελείται από Πελοπόννησο, Στερεά Ελλάδα, Κυκλάδες)

1832: Ο Όθων πρώτος βασιλιάς της Ελλάδας

1843: Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου. Ο Όθων συγκαλεί εθνοσυνέλευση και παραχωρεί Σύνταγμα (1844)

1863: Μετά την εκδίωξη του Όθωνα, νέος βασιλιάς της Ελλάδας ο Γεώργιος ο Α'.

1864: Ενσωμάτωση των Επτανήσων στην Ελλάδα – Νέο Σύνταγμα

1875: Καθιερώνεται η αρχή της δεδηλωμένης (η Κυβέρνηση πρέπει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής) – πρώτη φορά πρωθυπουργός ο Χαρίλαος Τρικούπης

1881: Ενσωμάτωση της Θεσσαλίας και της Άρτας στην Ελλάδα (χωρίς πόλεμο)

1893: Πτώχευση της Ελλάδας

1897: Ο «ατυχής» ελληνοτουρκικός πόλεμος καταλήγει σε ήττα της Ελλάδας

1904-1908: Μακεδονικός Αγώνας

1909: Κίνημα στο Γουδή (Στρατιωτικός Σύνδεσμος)

1910: Πρωθυπουργός ο Ελευθέριος Βενιζέλος – μεταρρυθμίσεις και αναθεώρηση του Συντάγματος (1911)

1912-1913: Α' Βαλκανικός Πόλεμος – Δολοφονία του βασιλιά Γεωργίου Α'

1913: Β' Βαλκανικός Πόλεμος – **Συνθήκη του Βουκουρεστίου: Στην Ελλάδα: Ήπειρος, Μακεδονία (μέχρι Καβάλα), Νησιά Βορείου Αιγαίου, Κρήτη.**

1915: Εθνικός Διχασμός (βασιλιάς Κωνσταντίνος – Ελευθέριος Βενιζέλος)

1917: Εκθρόνιση του βασιλιά Κωνσταντίνου – **Η Ελλάδα μπαίνει στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό Αγγλίας – Γαλλίας**

1919: Συνθήκη των Σεβρών μετά το τέλος Α' Παγκοσμίου Πολέμου: Στην Ελλάδα Δυτική και Ανατολική Θράκη, Νησιά Αιγαίου (εκτός από Δωδεκάνησα) και διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης. Απόβαση Ελληνικού Στρατού στη Σμύρνη. Μικρασιατικός πόλεμος.

1920: Εκλογική ήττα του Βενιζέλου – επάνοδος του Κωνσταντίνου στον θρόνο

1922: Μικρασιατική καταστροφή – εκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες στην Ελλάδα – Κίνημα αξιωματικών υπό τον Νικόλαο Πλαστήρα – εκδίωξη του Κωνσταντίνου. Νέος Βασιλιάς ο Γεώργιος Β'

1923: Σύμβαση μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας για την υποχρεωτική Ανταλλαγή πληθυσμών – **Συνθήκη της Λωζάνης: Η Ελλάδα στα σημερινά της σύνορα (εκτός από τα Δωδεκάνησα)**

1924: Ανακηρύσσεται Αβασίλευτη δημοκρατία στην Ελλάδα (μέχρι το 1935 που επιστρέφει ο Γεώργιος)

1928: Επιστροφή στην εξουσία του Ελευθερίου Βενιζέλου

1936: Δικτατορία του Ιωάννη Μεταξά («4^η Αυγούστου»)

1940: Οκτώβριος. Η Ελλάδα μπαίνει στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο («ΟΧΙ»)

1940-41: Προέλαση των Ελλήνων εναντίον των Ιταλών στο αλβανικό μέτωπο

1941, άνοιξη: Γερμανική εισβολή στην Ελλάδα και τριπλή κατοχή 1941-1944 (Γερμανική, Ιταλική, Βουλγαρική) – Εξόριστη κυβέρνηση στο Κάιρο και Εθνική Αντίσταση στην Ελλάδα (ΕΑΜ, ΕΔΕΣ, ΕΚΚΑ)

1944: Οκτώβριος. Απελευθέρωση της Αθήνας.

1944: Δεκέμβριος: Δεκεμβριανά – ένοπλη εμφύλια σύγκρουση στην Ελλάδα

1946-1949: Εμφύλιος Πόλεμος στην Ελλάδα (Εθνικός Στρατός vs Δημοκρατικός Στρατός) καταλήγει σε επικράτηση του Εθνικού Στρατού.

1947: Ένωση των Δωδεκανήσων με την Ελλάδα (αποκτά τα σημερινά της σύνορα)

1952: Νέο Σύνταγμα – ψήφος των γυναικών – Η Ελλάδα (και η Τουρκία) γίνονται μέλη του NATO (Βορειοατλαντική Συμμαχία)

1955-1963: Κυβερνήσεις Κωνσταντίνου Καραμανλή (ΕΡΕ)

1955: Αρχίζει στην Κύπρο ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας εναντίον των Άγγλων – Σεπτεμβριανά (πογκρόμ εναντίον των Ελλήνων της Κων/πολης)

1960: Η Κυπριακή Δημοκρατία ανεξάρτητο κράτος.

1963: Κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου (Ένωση Κέντρου)

1965: «Αποστασία» και πτώση της Κυβέρνησης Παπανδρέου

1967-1974: Δικτατορία της 21^{ης} Απριλίου (Γεώργιος Παπαδόπουλος)

1973: Εξέγερση του Πολυτεχνείου - «Δεύτερη χούντα» του Δημ. Ιωαννίδη που ανατρέπει τον Παπαδόπουλο

1974, 15 Ιουλίου: Πραξικόπημα στην Κύπρο

1974, 20 Ιουλίου: Τουρκική εισβολή στην Κύπρο και κατοχή του 40% του νησιού

1974, 24 Ιουλίου. Η Χούντα καταρρέει και καλείται ο Κωνσταντίνος Καραμανλής να σχηματίσει κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας

1974: Δημοψήφισμα όπου αποφασίζεται η Αβασίλευτη Δημοκρατία

1974-1981: Κυβερνήσεις Νέας Δημοκρατίας (Κωνσταντίνος Καραμανλής, Γεώργιος Ράλλης)

1975: Νέο Σύνταγμα – Το πολίτευμα της Ελλάδας Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία

1981: Η Ελλάδα γίνεται το 10^ο μέλος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) που θα γίνει αργότερα η Ευρωπαϊκή Ένωση

1981-1989: Κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ (Ανδρέας Παπανδρέου)

1989: Κυβέρνηση συνεργασίας ΝΔ και Αριστεράς - Οικουμενική Κυβέρνηση Ζολώτα

1990-1993: Κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας (Κωνσταντίνος Μητσοτάκης)

1993-1996: Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ (Ανδρέας Παπανδρέου)

1996: Κρίση των «Ιμίων» - παρολίγον ελληνοτουρκική σύρραξη

1996-2004: Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ (Κώστας Σημίτης)

2002: Η Ελλάδα χρησιμοποιεί το Ευρώ ως ενιαίο Ευρωπαϊκό νόμισμα

2004 -2009: Κυβέρνηση Νέας Δημοκρατίας (Κώστας Καραμανλής, ανηψιός του Κων/νου)

2004: Ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση

2009-2011: Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ (Γεώργιος Παπανδρέου)

2010: Είσοδος της Ελλάδας στο πρώτο μνημόνιο (Κρίση χρέους και «ενισχυμένη εποπτεία» από τους δανειστές ως αντάλλαγμα για τη διάσωση της οικονομίας)

2011: Κυβέρνηση Λουκά Παπαδήμου (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΛΑΟΣ) και δεύτερο μνημόνιο – «κούρεμα χρέους»

2012-2015: Κυβέρνηση συνεργασίας Αντώνη Σαμαρά (ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ)

2015-2019: Κυβέρνηση συνεργασίας Αλέξη Τσίπρα (ΣΥΡΙΖΑ – Ανεξάρτητοι Έλληνες)

2015: Δημοψήφισμα (επικρατεί το «ΟΧΙ» στην ευρωπαϊκή πρόταση για το χρέος και τρίτο μνημόνιο)

2018: Λήξη της ενισχυμένης εποπτείας και της περιόδου των Μνημονίων.

2019-σήμερα: Κυβερνήσεις Νέας Δημοκρατίας (Κυριάκος Μητσοτάκης)